

Gemeente Bergeijk
T.a.v. Gemeenteraad
Postbus 10.000
5570 GA Bergeijk

Bergeijk, 30 oktober 2021

Stichting Groen Kempenland
Stichting Milieuwerkgroep Kempenland

Betreft: zienswijze Bergeijkse Omgevingsvisie

Vooraf

Goed dat er het ontwerp voor de omgevingsvisie buitengebied een compact en leesbaar document is. Het bevat hier en daar nog dubbelingen en het is soms onvoldoende concreet om de lezer een duidelijk beeld te geven van de richting waarin gekoerst wordt, van de ambitie daarbij en van de criteria die gehanteerd zullen worden om afwegingen te maken bij nieuwe initiatieven.

Bovendien ontbreken er essentiële elementen, zoals aandacht voor gezondheid, de toepassing van het verzorgingsbeginsel en de andere Europese beginselen, terwijl in de samenwerkingsafspraken van april 2012 tussen rijk, provincies, waterschappen en gemeenten afgesproken is dat deze punten terug zullen komen in iedere Omgevingsvisie.

De link naar de samenwerkingsafpraak:

<https://www.denationaleomgevingsvisie.nl/samenwerking+en+uitvoering/samenwerkingsafspraken/default.aspx>

In de tweede alinea van deze pagina op deze website, zit op het woordje 'hier' de link naar de concrete inhoud van de samenwerkingsafpraak.

De link naar de NOVI, de Nationale Omgevingsvisie:

<https://www.denationaleomgevingsvisie.nl/publicaties/novi-stukken+publicaties/HandlerDownloadFiles.ashx?idnv=1760380>

De Nationale Omgevingsvisie is richtinggevend voor gemeenten, zo is ons desgevraagd verzekerd door medewerkers van het Ministerie van Binnenlandse zaken.

Wij pleiten ervoor om de bijzondere aandacht die in de samenwerkingsafspraken gevraagd wordt voor het aspect gezondheid te honoreren en daarbij het beginsel van preventief handelen toe te passen, waardoor gezondheid op voorhand gewaarborgd wordt.

Wij constateren dat de Europese milieubeginselen, waarmee iedere Omgevingsvisie volgens de Omgevingswet rekening moet houden, onvoldoende herkenbaar terugkomen of verwerkt zijn in de tekst van dit ontwerp.

Wij vinden dat deze beginselen expliciet opgenomen moeten worden in de tekst en door moeten werken in de ambities, de aanpak en de werkwijze van de gemeente Bergeijk.

Omgevingswet, artikel 3.3 (doorwerking beginselen)

In een omgevingsvisie wordt rekening gehouden met

- het voorzorgsbeginsel,
- het beginsel van preventief handelen,
- het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden en
- het beginsel dat de vervuiler betaalt.

Het voorzorgsbeginsel houdt in dat de overheid maatregelen kan nemen als er gegronde redenen zijn om te vrezen dat activiteiten negatieve gevolgen kunnen hebben, maar de beschikbare wetenschappelijke gegevens nog geen uitvoerige risico-evaluatie mogelijk maken.

Verbetervoorstellen

Om onze verbetervoorstellen duidelijk naar voren te brengen doen wij in uw tekst hieronder puntsgewijs verbetervoorstellen.

Zie aan het einde onze opmerkingen in *cursief*. En onze verbetervoorstellen in *cursief* en in *grijs*. Wij sturen onze zienswijze via email en per post naar u.

Vitaal buitengebied

We willen de vitaliteit en kwaliteit van ons buitengebied behouden en versterken. (1) Het buitengebied in Bergeijk is een waardevolle combinatie van agrarisch landschap en natuurlijk landschap. (2) Dit landschap vormt een tegenhanger van het stedelijk gebied binnen de Metropoolregio Eindhoven.(3)

Wat willen we?

Ons landschap is waardevol en moet gekoesterd worden. We streven daarbij naar een vitale agrarische sector die in harmonie is met de omgeving, waar agrarisch landschap en natuur samengaan en elkaar aanvullen.(4)

Onze uitdaging is deze verschillende opgaven met elkaar te combineren: hoe dragen ontwikkelingen op het gebied van (agrarische) bedrijvigheid, wonen en mobiliteit bij aan de natuurlijke rust en uitgestrektheid van het agrarisch en natuurlijk buitengebied (5) ? We willen meer landschappelijke en natuurlijke kwaliteit in het buitengebied, ook buiten de beekdalen. Dat betekent dat we nog meer moeten inzetten op landschap, klimaat en natuur. (6)

Hoe willen we deze ambitie bereiken?

We willen de vitaliteit en kwaliteit van ons buitengebied behouden en versterken. (7) Dat betekent voor de vitaliteit dat: (8)

- we streven naar behoud van ontwikkelperspectief voor blijvende agrariërs met een economisch maar ook maatschappelijk en milieutechnisch gezond bedrijfsmodel; (9)
- we beseffen dat de trend van stoppende agrarische bedrijven de komende jaren zal doorzetten en dat daarom hergebruik van gebouwen en locaties zorgvuldig moet worden afgewogen;(10)
- de groene (natuurlijke en agrarische) ruimte, als voedingsbodem voor vitale bedrijven en vitale inwoners, verzorgd en behouden moet blijven. (11)

Voor het behoud en versterken (1) van de kwaliteit van het buitengebied is het ook nodig dat:

- er sprake is van de juiste functie op de juiste plek; (12)
- functies optimaal ingepast worden in het landschap; (13)
- de natuurlijke, landschappelijke en hydrologische waarden niet worden aangetast maar versterkt.(14)

We beseffen dat veranderingen in de agrarische sector een transitie zijn. Daarin hebben we als gemeente een rol en weten we dat we beperkt invloed hebben op de agrarische bedrijfsvoering. Maar we staan niet alleen in deze rol, alle schakels moeten meedoen. We zetten daarom in op een gezamenlijke inzet van alle betrokken partijen en een betere samenwerking tussen ondernemers, maatschappelijke organisaties en inwoners. Meer verbinding tussen stad en platteland, tussen natuurorganisaties, agrariërs en ook de gemeente. We willen structureel in contact met agrarische ondernemers, natuurorganisaties en andere partijen met een relatie met het buitengebied blijven investeren. De gemeente initieert en faciliteert hierbij. Daarbij willen we ook bereiken dat de agrariërs die willen ontwikkelen actief meedenken en inzetten op de bijdrage die zij kunnen leveren aan behoud en versterking van onze kernkwaliteiten. Ook inwoners willen wij stimuleren om na te denken over hun rol: hoe kunnen Bergeijkse inwoners samen met de agrarische sector en de gemeente het vitale buitengebied, dat in het DNA verankerd is, behouden en verbeteren. (15)

Voor stoppende agrarische bedrijven geldt dat de mogelijkheden voor hergebruik afgewogen worden aan de bijdrage die geleverd wordt aan de vitaliteit van het buitengebied. Vanzelfsprekend mogen zij passende bestaande functies niet verstoren of belemmeren. (16)

Het optimaliseren van de waterhuishouding speelt daarbij ook een rol. We moeten inzetten op het vasthouden (17) van voldoende water van de wateraanvoer vanuit België. In samenwerking met het Waterschap en grondeigenaren willen we dit optimaliseren.

Een grote opgave voor het buitengebied is de opwekking van duurzame energie. Daarover hebben we in de Metropoolregio Eindhoven afspraken gemaakt in het verband van de Regionale Energiestrategie (RES). Een belangrijke afspraak in dat kader is dat we een voorkeursgebied voor grootschalige duurzame energieopwekking hebben aangewezen: zuidwest Bergeijk (De Pielis). In dit gebied staan we (onder strikte randvoorwaarden) (18) initiatieven toe voor grootschalige energieopwekking. Deze initiatieven worden onder toezicht van de gemeente, bewoners (19) en belangenverenigingen vormgegeven.

Waar willen we dat?

Agrarische bedrijvigheid ligt verspreid over ons hele grondgebied. Er zijn geen gebieden waar een sector of specifiek grondgebruik domineert of waar juist meer

(3) Het landschap is iets anders dan de huidige invulling met agrarisch of natuur. In het hoofdstuk "Het groene karakter" wordt de diversiteit van het landschap getypeerd. Het gevarieerde landschap in het landelijk gebied vormt een tegenhanger van het stedelijk gebied binnen de Metropoolregio Eindhoven.

(4) te smal geformuleerd en opnieuw door elkaar halen van landbouw en landschap. We streven daarbij naar een vitale agrarische sector die in harmonie is met de andere functies die in het buitengebied vervuld worden, waarbij landbouw en natuur samengaan en elkaar over en weer aanvullen.

(5) mobiliteit? Dit zouden wij graag weglaten.

(6) klimaat komt wel voor in de conclusie, maar de onderbouwing ontbreekt

We willen meer landschappelijke en natuurlijke kwaliteit in het buitengebied, ook buiten de beekdalen, met name met het oog op realisatie van een gezonde leefomgeving en de klimaatadaptatie. Dat betekent dat we minder moeten inzetten op efficiëntie van de agrarische productie en meer moeten inzetten op versterking van de klimaatfuncties van landbouw, landschap en natuur.

(7) aanvullen

we streven naar herstel van minpunten, zoals emissies vanuit naar bodem, lucht en water, die de kwaliteit van onze leefomgeving en van de natuur negatief beïnvloeden

(8) Hier biedt je als gemeente, zonder nadere concrete criteria te stellen, die aansluiten bij het landelijk beleid uit de NOVI, alle 'blijvers' behoud van ontwikkelperspectief; mogelijk hebben een aantal thans helemaal geen ontwikkelperspectief omdat hun bouwblok al helemaal vol is.

we willen perspectief bieden aan agrariërs die hun bedrijfsmodel ontwikkelen in de richting van natuurinclusieve landbouw en/of grondgebonden kringlooplandbouw

(9) de stoppers eerst noemen, en daarna de blijvers. we beseffen dat de trend van stoppende agrarische bedrijven de komende jaren zal doorzetten en dat daarom hergebruik van gebouwen, locaties en grond zorgvuldig moet worden afgewogen, waarbij wij voorrang geven aan invullingen die aansluiten bij de maatschappelijke behoeften, de natuurlijke waarden van het gebied en de klimaatadaptatie.

(10) voegt niets toe: svp weglaten

(11) Dit is bestemmingsplanachtig denken, de NOVI heeft met het oogpunt op zuinig omgaan met onze ruimte de voorkeur aan multifunctionaliteit er sprake is van de juiste functie of combinatie van functies die bijdraagt aan versterking van de waarden van het gebied

(12) functies kunnen niet ingepast worden in het landschap, bedoeld zal zijn gebouwen of installaties

(13) Verbetervoorstel: de bestaande verschraving van de biodiversiteit, de negatieve impact op natuur en de aantasting van de kwaliteit van bodem, water en lucht hersteld wordt waarbij versterking van deze kwaliteiten naar de toekomst toe geldt als criterium bij elke nieuwe ontwikkeling.

(14) Behalve inwoners ook expliciet omwonenden noemen; aanvullen:

Wij denken hierbij aan structurele participatie door bijvoorbeeld het inrichten van een Omgevingstafel waarin inwoners en betrokken organisaties van het begin af aan betrokken worden bij het verkennen en bespreken van transitie en nieuwe ontwikkelingen.

(15) zie punt 4 en laatste zin weglaten

Om de vitaliteit en kwaliteit te optimaliseren vragen we (11) voor het hele grondgebied van onze gemeente bij ruimtelijke ontwikkeling initiatiefnemers om een bijdrage te leveren aan klimaatadaptatie, natuurontwikkeling, versterking van het landschap en/of de cultuurhistorische kwaliteiten van de bebouwde en onbebouwde omgeving

(16) te vrijblijvende formulering; bovendien ontbreekt gezondheid

Om de vitaliteit en kwaliteit te optimaliseren stellen we als voorwaarde voor het hele grondgebied van onze gemeente bij ruimtelijke ontwikkeling initiatiefnemers om een bijdrage te leveren aan een gezonde leefomgeving, de klimaatadaptatie, natuurontwikkeling, versterking van het landschap en/of de cultuurhistorische kwaliteiten van de bebouwde en onbebouwde omgeving

(17) vasthouden en infiltreren

(18) graag concreter: In dit gebied staan we onder strikte randvoorwaarden, zoals het waarborgen van het voorkomen van nadelige effecten op omwonenden of de nabijgelegen natuur, initiatieven toe voor grootschalige energieopwekking.

(19) Omwonenden en inwoners

(20) zie punt 3, het nationale beleid is gericht op multifunctionaliteit

(21) geen vraag stellen, maar helder richting geven

Wij stellen als criterium dat ontwikkelingen in het buitengebied bij moeten dragen aan de maatschappelijke functies die het buitengebied vervult, waarbij draagvlak van omwonenden en versterking van de kwaliteit van de leefomgeving essentiële randvoorwaarden zijn

(22) vaag en vrijblijvend

We zullen het pachtbeleid bijstellen om natuur inclusieve landbouw en grondgebonden kringlooplandbouw te stimuleren en voorrang geven aan boeren die biologisch gaan boeren.

(23) de inhoud van deze laatste twee zinnen is hiervoor al eerder aan bod geweest

Afsluitend

Wij hopen dat u onze concrete voorstellen overneemt om zo tot een gedragen Omgevingsvisie te komen die voldoet aan de uitgangspunten van de Nationale Omgevingsvisie, de Omgevingswet en de hiervoor genoemde samenwerkingsafpraak.

Hoogachtend,

[Redacted signature]

[Redacted signature]